

УДК 343.915

Пеньшина С. – ст. 33 гр. юридичного факультету

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ЗЛОЧИННІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ ЯК НАСЛІДОК НЕБЛАГОПОЛУЧЧЯ В СІМ'Ї

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Фідря Ю.О.

Penshina S.

Lesia Ukrainka Eastern European National University

JUVENILE CRIMINALITY AS A RESULT ILL-BEING IN FAMILY

Supervisor: PhD, assistant professor Fidrya Y.O.

Ключові слова: злочинність, неповнолітні, сім'я.

Keywords: crime, juvenile, family.

Питання злочинності неповнолітніх завжди стояло на порядку денному повсякденного життя будь-якого суспільства. І, на жаль, навіть на даний момент не втрачає своєї актуальності, враховуючи сучасну криміногенну ситуацію в Україні, а також те, що саме негативні компоненти родинних стосунків часто виступають «наріжним каменем», з якого починається злочинний шлях неповнолітнього.

За статистичними даними на сьогодні злочинність неповнолітніх має таку структуру: злочини проти власності – 70,5%, хуліганство – 8,2%, злочини, пов'язані з наркотиками – 7,8%, злочини проти життя та здоров'я – 2,1%, інше – 11,4%. За деякими даними, більше половини дітей, які вчиняють злочини, походять з «проблемних» сімей, кожний третій підліток-правопорушник має неповну сім'ю, у 14% таких дітей батьки є алкоголіками, у 4% неповнолітніх злочинців батьки ведуть аморальний спосіб життя, а у майже 10% – родичі (батьки, брати, сестри) були позбавлені волі [3].

Як зазначив Н. І. Ветров, неповнолітні, які схильні до скоєння правопорушення, виховувалися в неповній або такій, що розпалася, сім'ї. Душевна травма, нанесена покинутій дитині, залишає незгладимий відбиток на все життя. У 94 % випадків неповнолітні злочинниці залишаються з матерями. Нерідкі випадки, коли факт розлучення стає для матері наслідком її аморальної поведінки (нових випадкових зв'язків інтимного характеру) і способу життя, що згубно впливає на формування психіки дитини [1].

Також варто зауважити, що у соціально неблагополучних сім'ях часто панують садизм, знущання та жорстокість, які змушують підлітків тікати з дому. Так з'являються бездоглядні та безпритульні діти, що займаються бродяжництвом. Усе це плата за ті негативні процеси, які відбуваються в нашій країні й прямо впливають на становище неповнолітніх.

Але при висвітленні цих проблем дуже рідко досліджуються особливості впливу факторів сімейного неблагополуччя на криміналізацію неповнолітніх в залежності від їх статі. А така різниця існує й обумовлюється вона фізіологічними та психологічними особливостями дівчат та хлопчиків. Л. М. Тимошенко зазначає, що для дівчат сім'я має значно більше значення, ніж для хлопчиків. На відміну від хлопчиків, дівчата в більшій мірі дотримуються сімейних традицій і знаходяться під великим впливом матері [4].

Тому ми вважаємо, що сімейне неблагополуччя наразі є основною причиною, що визначає стан і динаміку злочинної поведінки неповнолітніх. Традиційно, сім'ю

визнають головним інститутом виховання, оскільки те, що людина отримує у ній, вона зберігає упродовж усього подальшого життя. У родині закладаються основи особистості, батьки є першими вихователями для дітей, і вони мають на них дуже сильний вплив.

Часто безконтрольність та відсутність виховання дітей їх батьками призводить не лише до настання кримінальної відповідальності, а й до таких негативних суспільних явищ як підліткове пияцтво, наркоманія, токсикоманія та дитяча проституція. Усі ці фактори згубно впливають на подальше життя дитини, закладають в неї неправильні цінності та повністю стирають межу моральності.

А все це породжується негативними прикладами із життя дорослих, постійними конфліктами, які виливаються у сварки, скандали, бійки, скоєння ними злочинів та інших правопорушень, та має незворотний вплив на формування психіки дитини і створює сприятливі умови для формування криміногенних навичок у неповнолітніх.

На підставі цього, законодавство України передбачає настання відповідальності батьків, які не виконують своїх обов'язків та своїми діями призвели до негативних для життя дитини наслідків. Відтак, згідно з ст. 166 Кримінального кодексу України злісне невиконання батьками, опікунами чи піклувальниками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування, що спричинило тяжкі наслідки, – карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк [2].

Тобто, злочинна поведінка дитини може вважатись наслідком того, що батьки не займаються вихованням цієї дитини, не доглядають за нею та не виконують батьківських обов'язків щодо конкретної дитини.

Таким чином, негативна атмосфера в сім'ї, відсутність матеріального та психологічного благополуччя через аморальну поведінку та шкідливий спосіб життя батьків може призвести до вчинення дитиною правопорушень або ж до втягнення її у злочинну діяльність. Тому варто пам'ятати, що сім'я є першоджерелом та вектором майбутнього кожної людини, і відіграє чи не найважливішу роль у формуванні особистості дитини.

Література:

1. Дворкова А. Негативні фактори мікросередовища як детермінанта злочинності неповнолітніх студентів навчальних закладів I та II рівнів акредитації. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2013. Вип. 47. С.122-129. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///D:/Download/Ppps_2013_47_21.pdf
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради. 2001. № 25-26. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n1104>
3. Стан та структура злочинності в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua>.
4. Туз Н. Вплив недоліків сімейного виховання на формування особи неповнолітнього злочинця. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. Вип.1.С.326-332. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsvy/01_2013/13tndonz.pdf